

Francoska proizvaja na leto 150.000 metriških centov tobaka, a v kulturi in podelavanju tobaka jej ni v Evropi para, v tem je kot uzor vsem ostalim državam. Največ tobaka pokupi Francoska na Havani, kjer ima dva dobro plačevana vradnika, da se more tem bolje zanašati. V Nemškej je kultura tobaka jako razvita. Tu ga pridelajo na leto do 500.000 metriških centov. Mej nemškimi tobaki je Falški najboljši. V Holandiji pridelajo malo tobaka, pa tudi ta ni kaj fin, toda perje mu je gibko, in zato je vrlo prikladen za cigare. Holandija uvaža izredno mnogo tujega tobaka in ž njim kupčuje. V Belgiji pridelajo do 3 milijone kilogramov, uvozijo pa ga do 10 milijonov kilogramov. V Angleškej je prepovedano tobak saditi, ali je zato trgovina in fabrikacija tobaka vrlo razvita. V Italiji pridelajo na leto do 6 milijonov kilogramov tobaka. V Ruskej pridelajo na leto 47 milijonov $\frac{kg}{g}$. Trgovina s tobakom je tu slobodna, ali 1847. l. je prepovedala vlada fabrikacijo tobaka na drobno, zato da povzdigne veliko tvorničarstvo. V Srbiji tudi sade tobak, najboljši raste pri Aleksincu. Na leto pridelajo v Srbskej do 1 milijon kilogramov. Grška pa je še le v novejšem času začela skrbeti za vzgoj tobaka, in danes ga uže pridelava več kot 4 milijone kilogramov. Večino tega tobaka izvozijo v Avstrijo.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Železnikov, 28. decembra. (Raznoterosti.)
 Že več let opazujemo zlasti jesenski čas, da se ljudski pregovori naslanjajo mnogokrat na skušeno resnico, in da naj ljudje, če je le moč, kolikor toliko jemljejo na nje ozir. Tako n. pr. velja praznik sv. Lukeža kmetovalcem za opomin, naj repo spravljajo nemudoma k domu. In res, kedor je ni imel letos takrat še poruvane, v velikej nevarnosti je bil, da mu bo ostala pod snegom. Tudi slabo vreme v dan sv. Uršule, (kakor je bilo letos), nam je že dolgoleten resnični prerok, da bo z pripravljanjem stelje šlo zelo trdo in težavno onim, ki si je že popred niso pripravili. Le prerok je bilo letos to. V dan 22. oktobra dobili smo prvega snega v tolikej obilici, da na mnoga mesta, zlasti po hribih, ni več skopnil. Dvojni slabi nasledek je imelo to: stelja je ostala pod snegom, paša pa je bila tudi ustavljena, in tako bodo ljudje obilno pridelano klajo tudi lahko porabili. Zopet potrjeni pregovor: „kader je veliko klast (če je obilno krme), je malo klast (bo krme primanjkovalo)“. V dan 5. novembra smo imeli pri nas hudo gromenje in bliškanje. Pregovor, da se s tem poletje povračuje, se pa ni hotel popolnoma vresničiti. Sicer je sledilo še nekaj prav lepih in jasnih dnij, prot Adventu pak smo dobili novi sneg, in ta leži še zdaj. Kedaj ga bo konec, ne vemo; za ta čas je za naše kraje, in sploh za polja tudi potreben; le v spomladi naj ne bi nagajal predolgo.

Z novim letom stopi za naš kraj in za Soriško občino lastna delavska bolnišna blagajna s sedežem v Železnikih v javnost in delovanje; s tem je vstreženo na dve strani, Ločanom in tudi našim ljudem. Le ena želja pa je sklenjena tudi s tem, da bi namreč dobili kmal tudi lastnega zdravnika. A dokler je in bo zdravniški naraščaj tako pičel, bomo menda mi in z nami vred tudi mnogi drugi kraji naše dežele tega zastonj pričakovali.

Ljudsko štetje za našo občino se prične koj 2. dan januarija, in se bo vršilo po naredbi c. kr. okr. glavarstva v krčmi gosp. Mih. Taler-ja v Sred. Železnikih. Pred 20 in pred 10 letmi opravljal se je ta posel v spodnji sobi šol. poslopja, kar se je sploh odobravalo.

Vsem bralcem „Novic“ srečno, zdravo, zadovoljno in blagoslovljeno Novo Leto! Na svidenje tudi še za naprej!
 L.

Iz Ljubljane. — C. kr. deželna vlada je naznanila vsem c. kr. okrajnim glavarstvom in mestnemu magistratu, naslednji razpis vis. c. kr. trgovskega ministerstva: Visoko c. kr. trgovsko ministerstvo je bilo naprošeno, da bi izjavilo, da je brez posebne obrtne dovolitve dopuščena trgovina s posameznimi tiskovnimi izdelki, ki so namenjeni zgolj potrebščinam obrtnim in prometnim ali domačim in družabnim. Na podlogi dotičnih pozvedeb ugodilo je visoko c. kr. trgovsko ministerstvo prošnji sporazumno z visokim c. kr. ministerstvom za notranje reči. To se naznanja c. kr. okrajnemu glavarstvu (mestnemu magistratu) vsled razpisa vis. c. kr. trgovskega ministerstva z dne 3. avgusta 1890. l., št. 23 919, ter opozarja na ukaz, ki je bil prijavljen v državnem zakoniku z dne 12. avgusta 1890. l. št. 166 in dne 12. avgusta 1890. l. v uradnem delu časnika „Wiener Zeitung“, s tem pristavkom, da bode v onih mestih ali okrajih, v katerih so državna policijska oblastva, oblastvo, ki napravi obrtni list, moralo vselej, kadar spiše tak obrtni list, to naznaniti državnemu policijskemu oblastvu.

— Trgovski in obrtniški zbornici je c. kr. trgovsko ministerstvo naslednje javilo: C. kr. finančno ministerstvo je z dopisom z dne 22. maja 1890. l. št. 18.437 prijavilo trgovski in obrtniški zbornici, da je od izpiskov iz znamenih vpisnikov, ki jih spisujejo trgovske in obrtniške zbornice, plačevati v tarifni postavki 116 lit. a, bb zakona z dne 13. decembra 1862. l, zaukazano pristojbino 50. kr. za vsako polo pod isto postavko pristojbinske tarife spada potrdilo trgovske in obrtniške zbornice na znamenem izvodu, ki se vrne stranki s certifikatom. Od izpiskov iz centralnega znamenega vpisnika je po tarifni postavki 116, lit, a, aa plačevati kolkovine 1 gld. za vsako polo. Podob znamk, katere se vložijo pri trgovski in obrtniški zbornici, ni kolekovati.

— V včerajšnji seji občinskega sveta ljubljanskega spominjal se je župan Grasselli umrlega občinskega svetovalca Josipa Tomeka, na kar zbor svoje sožalje izjavlja. V tej seji se je sklenilo: obrniti se do šolskega oblastva s prošnjo, da bi odredilo, ako se strinja z mnenjem občinskega sveta, da bi se na tukajšnjih ljudskih šolah in na c. kr. vadnici pouk v zimskem času začel še le ob 9. uri; nasvetovati za člana volilne komisije trgovske in obrtniške zbornice podžupana Vasa Petričiča. Občinski svet rešil je več poročil vodovodnega direktorija, katerih najvažneje je bilo navodilo za vodovodno knjigovodstvo, katero se bode pa končno še le v prihodnji seji rešilo. Občinski svetovallec dr. Majaron poročal je v imenu policijskega odseka obširno in temeljito o reorganizaciji mestnega redarstva in je nasvetoval o tej za naše glavno deželno mesto jako važni stvari naslednje:

A. Slavni občinski svet naj sklene:

§ 1. Ozemlje mestne občine ljubljanske razdeli se za službo policijske straže v pet policijskih okrajev in ti so: I. okraj notranjega mesta, II. okraj Dunajske ceste, III. okraj Peterskega predmestja, IV. okraj Karlovškega predmestja, V. okraj Krakovega in Trnovega.

§ 2. Vsak okraj ima svojo stražniško postajo, iz katere se po njem opravlja redna služba.

§ 3. Postaji I. okraja kot glavni postaji podrejene so ostale postaje kot okrajne postaje. Glavna postaja vodi službo po vsem ozemlju in preskrbuje okrajne postaje s stražniki.

§ 4. Ustanovlja se 36 stražniških služeb in sicer za 2 vodji straže, 10 stražnikov I. vrste in 24 stražnikov II. vrste. Ustanovljata se tudi službi dveh detektivov.

§ 5. Naslednje službe so stalne: službi detektivov, službi stražniških vodij ter službe stražnikov I. vrste. Ostale službe pa sočasne ali stalne. Kdor jedno leto povoljno služi začasno, tega je moči stalno namestiti.

§ 6. Stražniški vodja in detektiv ima pravico do letne plače po 450 gld., stanarine po 50 gld. in petletnih doklad po 20 gld. — Stražnik I. vrste ima pravico do letne plače po 400 gld., stanarine po 40 gld. in petletnih doklad po 15 gld. — Stalno nameščen stražnik II. vrste ima pravico do letne plače po 365 gld., stanarine po 40 gld. in petletnih doklad po 10 gld. — Začasno službujoči stražniki dobivajo po 1 gld. mezde na dan. — Vsak stražnik dobiva naturalno obleko in obutev. Detektivom pristoja za obleko pavšal letnih 50 gld. — Na predlog mestnega magistrata dovoljuje občinski svet nagrade tistim stražnikom, ki se najbolj odlikujejo.

§ 7. Vsi neoženjeni stražniki imajo v stražarnici vkupno stanovanje, a zato se jim ne plačuje stanarine.

§ 8. Samo jedna tretjina stražnikov sme biti oženjenih. Ženiti se sme stražnik v izrednih slučajih in kadar mu to privoli magistrat.

§ 9. Vsak stražnik mora se pokoriti službenemu navodu in disciplinarnemu redu.

§ 10. Sedanje stražniške službe se vse razpuste, razun službe nadzornika mestne straže, katera ostane neizpremenjena.

B. Mestnemu magistratu se naroča: 1) naj takoj razpiše vseh novih 38 služeb z dodatkom, da morajo zanje prositi tudi sedanji stalni stražniki, 2) da takoj natančno omeji policijske okraje ter določi kraj okrajnim postajam ali stražnicam in načrt predloži občinskemu svetu v odobrenje, 3) da potem zveže vse stražnice s telefonom in preskrbi primerno stanovanje za stražarnico, 4) da izgotovi do 1. marca 1891. l. načrt službenega navoda in disciplinarnega reda za policijsko stražo in ga občinskemu svetu predloži v odobrenji.

Po obširni razpravi, katere se je več občinskih svetovalcev vdeležilo, sprejel je občinski svet nasvete policijskega odseka.

— Iz deželnega odbora. Ogledovanje mrličev po deželi, katero ima namen preprečiti, da koga še živega ne pokopljejo, in na dan spraviti vse one slučaje, v katerih je bila smrt nenaravna, se bode v kratkem po c. kr. deželni vladi v Ljubljani s posebno naredbo uredilo. V prvi vrsti bode treba dobiti pripravno osobe t. j. takih ljudi, ki poznajo dovolj svoj posel. Zaradi tega se bode v stolnem mestu ustanovil poseben tečaj za mrliške oglednike, kateri bode trajal najmanj štiri tedne. V tem tečaju pa se bode poučevalo o poznanji bolezni o navidezni smrti, posilni smrti in smrti po nalezljivih boleznih, o postopanju pri navidezni smrti in pri naglih nesrečah. Prostora za te tečaje bode dal deželni odbor v deželni bolnici na razpolaganje. Tako poučevanje bo brezdvomno imelo dobre posledice in se bode občinam posel glede za ogledovanje mrličev, katero jim naklada zakon z dne 30. aprila 1870, drž. zak. št. 68 nekoliko olajšal.

Deželni zbor je v svojem zadnjem zasedanju deželnemu odboru naročil, da izposluje pri visoki c. kr. deželni vladi, da se za vse od trtne uši napadene in okužene vinograde takoj odpiše davek, ter da visoka vlada izvoli zagotoviti desetletno oproščenje davka za vse vinograde na novo z ameriškimi trtami nasajenimi. Deželni odbor je uže storil potrebne korake v tem oziru in je upati, da bo visoka c. kr. vlada blagohotno uvaževala sklepe deželnega zbora, ki so za kranjske vinogradnike zelo velikega pomena.

Deželni odbor je imenoval članoma okrajnega cestnega odbora za ljubljansko okolico: Vinka Ogorelca, posestnika in deželnega poslanca na Škofelji in Jerneja Tonija, posestnika na Igu.

Da se sadjereja na Dolenjskem pospešuje, je deželni odbor vodstvo deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu pozval, naj naroči cepiče debelih Vipavskih marelic in ringlotov ter da naj vodja šole ob nedeljah in praznikih v sosednjih krajih ljudi poučuje o cepljenji marelic in ringlotov.

Znano je s kako dobrim denarnim uspehom delujejo na Gorenjskem sirarske zadruga. Da bi pa sir dobil še večjo veljavo po umnem izdelovanji, je deželni odbor c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani dovolil 100 gld. v svrhu, da pošlje jednega mladeniča iz Gorenjskega na Tirolsko, umnega sirarstva se učiti.

Ker je na Kranjskem dosedaj primanjkovalo takih zdravnikov kirurgov, kateri bi se bili izvežbali v kakem operacijskem zavodu, je deželni zbor za ustanovo namenjeno slovenskega jezika večjemu doktorju vsega zdravilstva, zaradi obiskovanja operacijskega tečaja na kakem avstrijskem vseučilišči, dovolil iz deželnega zaklada znesek 350 gld. za leto 1891. in enaki znesek tudi za leto 1892. To ustanovo je deželni odbor podelil dr. P. Defranceschiju, bivšemu sekundariju v deželni bolnici, ki se je zavezal, da bode po dovršenem operacijskem tečaju v deželi Kranjski izvrševal zdravniško prakso in če bode treba, tudi vstopil v deželno zdravstveno službo.

Vsled naznanila c. kr. deželne vlade za Kranjsko določilo se je skupno povračilo za vsakega pripreznega konja in za vsak kilometer za dobo od 1. januarija do 31. decembra 1891. za vojvodino Kranjsko z 9 krajcarji.

— Čitalnica ljubljanska priredi danes zvečer v društvenih zgornjih prostorih s sodelovanjem vojaške godbe c. kr. pešpolka baron Kuhn „Silvestrovo veselico“.

— Telovadno društvo „Sokol“ bode imelo občni zbor v ponedeljek dne 5. januarija 1891. l. ob 8. uri zvečer v steklenem salonu ljubljanske čitalnice.

— Božičnica v Lichtenthurnovi dekliški sirotišnici se je 28. t. m. prav lepo izvršila in se bode ponavljala na novega leta dan ob 5. uri zvečer. Prve vdeležil se je tudi gosp. deželni predsednik baron Winkler z milostivo gospo soprogo, ki sta razdelila otrokom božične darove.

— Gosp. vitez Kaltenegger je imenovan okrajnim glavarjem in bode prevzel vodstvo c. kr. okrajnega glavarstva v Radoljci, od koder se bode dosedanji gosp. okrajni glavar markiz Gozani preselil v Ljubljano.

— Iz Ljubljane. Sinoči dne 30. decembra je pevski zbor ljubljanske čitalnice vsled nestrpnih razmer med pevci kot zvršujočimi člani in med nekaterimi plačujočimi udi čitalničnimi, sklenil, da izstopi iz čitalnice in se razide. Svoje imovine je odmenil 130 gld. „Narodnemu domu“ in 100 gld. družbi sv. Cirila in Metoda.

— Na Krasu je predvčerajšnjem razsajala strahšanska burja. Poškodovanih je nekoliko železničnih vagonov, en poštni vagon je pa celo obrnila.

— Župnikom za Št. Vid nad Ljubljano prezentoval je preč. stolni kapitel ljubljanski č. g. Gregorija Maloverh-a, dosedanjega župnika v Stranjah pri Kamniku.

— Nagli smrti. Pogreba rajne gospodičine Antonije Kušar, katera je za srčno kapjo nagloma umrla, hotela se je vdeležiti tudi hišna posestnica gdč. M. Pavlin. Ko se hoče uvrstiti med pogrebce, omahne in se zgrudi na tla. Prenesó jo v stražnico bližnje mestne hiše, kjer jej urno poklicani duhovnik v naglici podeli zakrament svetega poslednjega olja; mestni zdravnik pa, ki je bil tudi brzo na mestu, le konstatuje, da je umrla za srčno kapjo.

— Umrl je v Neapolji dne 27. decembra sloveči starinoslovec Henrik Schliemann, star 68 let. Ime njegovo postalo je imenitno vzlasti po njegovem srečnem izkopavanji dragocenih starin na kraji nekdanje Troje v Itaki in Mikenii.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja, dne 30. decembra. Dunaiski uradni časnik „Wiener Zeitung“ priobčuje zakon, po katerem prevzame država obrat Tržaških pristaniških tirov, in zakon o podaljšanji veljavnosti zakona o lokalnih železnicah; potem razglas ministerstva za deželno brambo in trgovinskega ministerstva, s katerim se razglašata na podstavi nastanitvenega zakona za čas od dne 1. januarija 1891. l. do konca leta 1895. veljavna stanarinska tarifa in uvrstitev občin v desetero razredne te tarife. S tem razglasom pride tudi Ljubljana v višjo tarifo.

Češki deželni zbor bode začel zopet zborovati dne 3. januarija tirolski pa dne 8. januarija p. l. — Nižeavstrijski deželni zbor je načrt zakona o zemljiškoknjižni vknjižbi na podlagi zasebnih listin v maloštnih zemljiškoknjižnih rečeh vzprejel brez razprave. — Knez Karol Schwarzenberg je odložil svoj deželnozborni mandat. Nadomestna volitev bode dne 19. januarija 1891. l.

Iz Trsta dne 30. decembra. Avstro-ogerska barka „Maria Andriana“ se je predvčerajšnjim vsled hude burje v Tržaškem pristanišči odtrgala od mačka in se potopila pri Isoli, dasi so ji prišli na pomoč trije Lloydovi parniki. Šest mož so rešili, štirje so pa utonili.

Iz Prage. — „Politik“ ostro obsoja postopanje vlade, ki je dala napraviti pri češkem oddelku deželnega šolskega sveta češko-nemške napise nad pisarnicami, pri nemškem oddelku pa samo nemške. To nenako ravnanje opravičuje strah, katerega ima češki narod do češko-nemške sprave.

Bolgarsko. — Zborovanje bolgarskega sobranja je bilo dne 28. decembra t. l. končano. Prestolni govor o tej priliki ni obsegal nič posebnega. Proračun za l. 1891. kaže dohodkov 80,478.700 frankov, stroškov pa 79,368.422 frankov, torej iznaša prebitek 1,110.278 frankov.

Francoska. — Na Francoskem bodo prihodnje nedeljo imeli volitve, da po zakonu z decembra 1884. l. izvolijo nekoliko novih senatorjev v senat.